

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 16 października 2024 r.

Znak sprawy: BM.zp.058.51.20

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: udzielenia odpowiedzi na interpelację nr 4995.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 4995 złożoną przez Posłankę na Sejm RP Panią Lidię Czechak w sprawie sytuacji rolników dotkniętych skutkami powodzi, przedstawiam następujące informacje w odniesieniu do zadanych w przedmiotowym piśmie pytań.

Po etapie pierwszych intensywnych działań, podejmowanych przez wszystkie służby zarządzania kryzysowego, których priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa obywateli i zabezpieczenie funkcjonowania istniejącej infrastruktury, obecnie kluczową sprawą jest szacowanie strat przez komisje powołane przez wojewodów. Szacowanie zalanych pól odbywa się zgodnie z wytycznymi dotyczącymi działań w zakresie zalanych upraw polowych oraz trwałych użytków rolnych.

Odnośnie do form pomocy MRiRW dla rolników poszkodowanych w wyniku powodzi, poniżej przedstawiam najważniejsze informacje o podjętych działaniach.

- Rada Ministrów przyjęła na wniosek MRiRW rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczące pomocy dla producentów rolnych poszkodowanych przez powódź (akt po podpisaniu zostanie skierowany do ogłoszenia). Określone w nim zostało wsparcie w wysokości:
 - 1) 5000 zł na 1 ha powierzchni uprawy kukurydzy, buraków cukrowych, ziemniaków, konopi włóknistych, tytoniu, chmielu, lnu, winorośli, ziół, słonecznika lub warzyw,
 - 2) 4000 zł na 1 ha powierzchni uprawy soi

na której powstały szkody spowodowane wystąpieniem powodzi, która miała miejsce we wrześniu 2024 r., w związku z którą wprowadzono stan klęski żywiołowej.

Pomoc w formie dotacji będzie przyznawana, w drodze decyzji administracyjnej kierownika biura powiatowego Agencji RiMR, na wniosek producenta rolnego, złożony nie później niż do dnia 15 listopada 2024 r. na formularzu opracowanym i udostępnionym przez agencję na stronach internetowych przez nią administrowanych.

ARiMR przygotowuje się technicznie i organizacyjnie do wypłaty tej pomocy tak by po wejściu rozporządzenia w życie można było pilnie przystąpić do realizacji jego przepisów.

- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Komisarza ds. rolnictwa i rozwoju wsi o uruchomienie przez KE nadzwyczajnej pomocy dla producentów rolnych, w celu zrekompensowania poniesionych przez nich strat z powodu powodzi.
- Uproszczona została procedura dla płatności bezpośrednich, w tym ekoschematów obszarowych, ekoschematu Dobrostan zwierząt oraz płatności obszarowych II filaru WPR. Rolnicy z obszarów powodziowych są zwolnieni z obowiązku składania pisemnego oświadczenia o wystąpieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności. Zachowują oni prawo do otrzymania płatności i nie będą stosowane wobec nich kary za niespełnienie warunków i wymogów dotyczących przyznawania płatności, jak również za niespełnienie norm i wymogów warunkowości.
- Zwiększone zostały zaliczki na dopłaty bezpośrednie – rolnicy z terenów powodziowych będą w pierwszej kolejności otrzymywać zaliczki z tytułu dopłat bezpośrednich (od 16 października zaliczka do 70 proc. dopłat bezpośrednich). Aktualnie podpisane zostały rozporządzenia określające stawki poszczególnych płatności bezpośrednich podstawowych, przejściowego wsparcia krajowego oraz ekoschematów obszarowych (bez ekoschematu Dobrostan zwierząt).
- Uruchomiona została pomoc z Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, którą objęte będą dofinansowania wyjazdów kolonijnych dla dzieci rolników (m.in. zielone szkoły) oraz dosprzętowanie Ochotniczych Straży Pożarnych z terenów dotkniętych powodzią.
- Planowane jest uruchomienie naboru w ramach operacji typu „Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (poddziałanie 5.2).

Aktualnie trwają pilne prace nad projektem nowelizacji rozporządzenia Ministra RiRW w sprawie pomocy finansowej na operacje tego typu, w celu skoncentrowania środków na pomocy rolnikom z obszarów objętych stanem klęski żywiołowej. Nowelizacja zakłada także uproszczenia procesu ubiegania się o pomoc oraz wydłużenia dotychczas ustalonego terminu na rozliczenie operacji.

O przyznanie wsparcia będą mogli starać się rolnicy, którzy ponieśli straty w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich, czy rybach na poziomie co najmniej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie.

Wsparcie uruchomione zostanie wyłącznie dla gospodarstwach na obszarach objętych stanem klęski żywiołowej, w których powstały szkody w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r.

Za oszacowanie wysokości poniesionych strat w gospodarstwie rolnika odpowiedzialna jest komisja powołana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce ich wystąpienia.

Maksymalna kwota wsparcia w ramach poddziałania 5.2 wynosi do 300 tys. zł, (wsparcie polega na refundacji 80% kosztów kwalifikowalnych).

Na podstawie oszacowanej przez komisję wartości szkód w składniku gospodarstwa, którego odtworzenia dotyczy wnioski o przyznanie pomocy, określana zostanie wysokość wsparcia, jaką może otrzymać rolnik, z uwzględnieniem wcześniej wskazanego limitu pomocy na gospodarstwo i beneficjenta.

Ogłoszenie naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach poddziałania 5.2 planowane jest jeszcze w tym roku, a nabór powinien być prowadzony co najmniej do końca roku 2024.

Rolnicy będą mogli złożyć wnioski o płatność końcową do 31 sierpnia 2025 r.

- Trwają prace we współpracy z biogazowniami w zakresie określenia warunków zarówno dla rolników jak i biogazowni utylizacji zniszczonych przez wodę upraw i innych produktów rolnych. W analizie kwestia utylizacji w elektrowniach węglowych i elektrociepłowniach.
- Odbywają się wizje lokalne stanu gleb na terenach powodziowych wskazujące na ich degradację i dewastację (stwierdzono całkowite lub częściowe zmycie warstwy próchnicznej wraz z częścią podglebia. W skrajnych przypadkach zanotowano całkowity brak górnych warstw profili glebowych, aż do warstwy otoczek stanowiących warstwę podścielającą w madach górskich. W wyniku gwałtownych przepływów wód powodziowych w wielu miejscach zostały naniesione kamienie).
- Wprowadzono zwolnienie do 31 grudnia 2025 r. z obowiązku ponoszenia opłat za badania gleb w okręgowych stacjach chemiczno-rolniczych.
- Wydłużono termin, tj. do dnia 31 grudnia 2027 r., na przygotowanie miejsc do przechowywania nawozów naturalnych.
- Wprowadzono zwolnienie do dnia 31 grudnia 2025 r. z ponoszenia opłat za brak dokumentacji realizacji programu azotanowego oraz brak planu nawożenia azotem oraz niewłaściwe przechowywanie nawozów naturalnych oraz kiszzonek.
 - W związku z pilną potrzebą sanitacji i rekultywacji gleb Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zawnioskował do Ministra Klimatu i Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o ponowne uruchomienie Programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie oraz prowadzenie działań związanych z rekultywacją użytków rolnych i włączenie ich do części „Usuwanie

skutków powodzi 2024 r.”, o którą został rozszerzony przez Narodowy Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej program „Adaptacja do zmian klimatu”;

- Przygotowywane są rekompensaty z tytułu strat w gospodarstwach rybackich.
- Samochody dostarczające pomoc dla rolników z terenów powodzi są tankowane darmowym paliwem z Orlenu.
- Przygotowane zostały zalecenia dla rolników dotyczące postępowania z gruntami, które zostały zalane, wskazujące do kogo rolnik ma się zgłosić z pytaniami, jak rolnik ma postępować z uprawami po ustąpieniu wód powodziowych oraz jak przygotować pola pod zasiewy. Dodatkowe informacje dotyczą postępowania w przypadku skażenia sanitarnego gleb oraz kwestii wapnowania, które może być niezbędnym elementem dalszego gospodarowania. Informator wskazuje też instytucje, które są gotowe do pomocy jak: ośrodki doradztwa rolniczego czy okręgowe stacje chemiczno-rolnicze (pobieranie próbek gleby).

Wprowadzony został skoordynowany system sieciowej pomocy poprzez podległe lub nadzorowane przez Ministra instytucje.

W ramach KRUS:

- a) KRUS będzie realizował przepis ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw, na mocy którego zwalnia się z obowiązku opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz na ubezpieczenie zdrowotne za osoby objęte tymi ubezpieczeniami, na okres roku poczynając od następnego terminu płatności składki przypadającego po wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej
- b) KRUS na podstawie ww. ustawy będzie przyznawał prawo i wypłaty zasiłków opiekuńczych dla ubezpieczonych rolników/ domowników z powodu sprawowania opieki nad:
 - dzieckiem do ukończenia 8 lat,
 - dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat,
 - dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego lub z orzeczeniem o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
 - osobą dorosłą posiadającą orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych - w związku z zamknięciem z powodu powodzi żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna.

Wysokość zasiłku za każdy dzień opieki - 1/30 kwoty emerytury podstawowej (emerytura podstawowa od 1 marca 2024 r. wynosi 1 602,86 zł).

- c) KRUS realizuje wnioski rolników w zakresie odroczenia terminu płatności składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz rozłożenia zaległości z tytułu składek na dogodne raty,
- d) W październiku br. dla emerytów i rencistów KRUS zamieszkujących w województwie dolnośląskim i opolskim, termin wypłaty świadczeń przypadający „20” został przesunięty na „10” (pierwszy termin wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych funkcjonujący w KRUS). W konsekwencji około 30 tys. emerytów i rencistów otrzymało świadczenia do 10 października, czyli o 10 dni wcześniej.

W ramach KOWR:

- a) Pomoc w opłatach na rzecz KOWR tj.: odroczenie, rozłożenie na raty płatności z tytułu sprzedaży lub dzierżawy, obniżenie, umorzenie czynszu z tytułu dzierżawy); użyczenie, na okres jednego roku, niezagospodarowanego mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
- b) Na terenach objętych powodzią zawieszono realizację planowanych kontroli w związku z nadzorem KOWR nad spełnieniem zobowiązań i warunków wynikających dla nabywców nieruchomości rolnych z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego.
- c) Spółki nadzorowane przez KOWR oraz Oddziały Terenowe KOWR udzielają pomocy dla poszkodowanych rolników w postaci pasz, siana oraz materiału siewnego i innych produktów rolnych. Podjęły one współpracę ze sztabami kryzysowymi, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Izbami Rolniczymi oraz samorządami i na bieżąco przekazują pomoc rzeczową w postaci wody, narzędzi, środków sanitarnych, środków czystości, preparatów do dezynfekcji, osuszaczy powietrza itp. Spółki partycypują również w kosztach transportu produktów rolnych. Spółki wraz z OT KOWR uruchomiły magazyny interwencyjne, a także udzielają pomocy poprzez uruchomienie zorganizowanych punktów przyjęcia i rozdysponowania pomocy – 10 centrów logistycznych, m.in. magazyny do składowania pasz, sprzętu rolniczego itp.
- d) KOWR wdraża rozwiązania mające na celu ułatwienie dzierżawcom korzystania z majątku Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, zwolnienia z tytułu czynszu dzierżawnego poszkodowanym i innych propozycji systemowych rozwiązań mających na celu wsparcie poszkodowanych rolników.

W ramach ARiMR:

- a) Rolnicy będą mogli ubiegać się w ARiMR o umorzenie wierzytelności Agencji, rozłożenie ich na raty lub odroczenie terminu ich spłaty. W odniesieniu do wierzytelności Agencji oraz do należności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, możliwe jest również rozłożenie na raty lub odroczenie terminu spłaty.

- b) Rolnicy są zwolnieni z obowiązku składania w biurze powiatowym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pisemnego oświadczenia o wystąpieniu siły wyższej. Ponadto wobec tych rolników nie będą stosowane kary za niespełnienie wymogów dotyczących przyznawania płatności, jak również za niespełnienie norm i wymogów warunkowości.
- c) W ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania odporności trwają prace związane ze zmianą Regulaminów wyboru przedsięwzięć do objęcia wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności związanych z częścią inwestycji A.1.4.1. Wymiana pokryć dachowych z materiałów szkodliwych dla zdrowia lub środowiska w gospodarstwach rolnych dla I i II naboru wniosków, umożliwiające ostatecznym odbiorcom z terenów objętych stanem klęski żywiołowej wsparcie i zgłaszanie siły wyższej.

W ramach IJHARS:

- a) Wprowadzono dyżur ekspercki (7 dni w tygodniu) dla konsumenta, przedsiębiorcy, rolnika oraz organizacji humanitarnych, pod adresem mailowym: alarm@ijhars.gov.pl gdzie można uzyskać informacje na temat jakości handlowej produktów rolno-spożywczych i in. spraw z obszaru kompetencji IJHARS w kontekście powodzi.
- b) Wdrożono **wytyczne dotyczące postępowania WIJHARS** na terenie objętym jak również nieobjętym stanem klęski żywiołowej; opracowano i skierowano do realizacji specjalny tryb postępowania WIJHARS, w tym skrócony protokół kontroli, służący wykonywaniu uproszczonej kontroli urzędowej produktów rolno-spożywczych nie mających kontaktu z wodą powodziową, a pochodzących z terenów dotkniętych stanem klęski żywiołowej; protokół zostanie wdrożony w tym tygodniu.
- c) Opracowano harmonogram działań w zakresie postępowania z producentami ekologicznymi. Z jednostek certyfikujących otrzymano szacunkowe dane o producentach ekologicznych rzeczywiście dotkniętych powodzią (403), z czego 311 zostało już skontrolowanych w 2024 r., pozostało do skontrolowania 92 producentów;
- d) Odbywają się **wizyty monitorujące** miejsca, w których możliwe jest prowadzenie do obrotu produktów spożywczych mających uprzedni kontakt z wodą powodziową (punkty skupu, targowiska, bazy); inspektorzy IJHARS w ramach monitoringu (nie kontroli) pojawiają się w tych miejscach w widocznym oznakowaniu IJHARS; dotyczy zarówno województwa dotkniętych powodzią, jak i ościennych – wg. stanu na 15.10 tych wizyt było **180**.
- e) Równoległe organy wojewódzkie IJHARS wysyłają do punktów skupu informacje pisemne wskazujące na możliwość zaistnienia ryzyka wprowadzania do obrotu takich produktów.
- f) Systematycznemu szacowaniu podlega liczba podmiotów gospodarczych (magazyny, zakłady produkcyjne), które ucierpiały w powodzi.

- g) **Monitorowane są ogłoszenia w Internecie** sugerujące skupowanie przez podmioty zalanych artykułów rolno-spożywczych.

W ramach Ośrodków Doradztwa Rolniczego:

ODR-y z doradcami są w bezpośrednim kontakcie z rolnikami (diagnostują potrzeby oraz straty rolników):

- a) Powołano wewnętrzne zespoły do spraw koordynacji działań (dyrekcja oraz pracownicy) oraz wyznaczono w powiatach koordynatora ds. pomocy rolnikom poszkodowanym przez powódź.
- b) Zagwarantowano pomoc w wypełnianiu wniosków o szacowanie strat w uprawach rolnych.
- c) Zapewniono rolnikom dostęp do broszur nt. „Zalecenia dotyczące upraw polowych po ustąpieniu wód powierzchniowych”.

W ramach Głównego Inspektoratu Weterynarii

- a) Powiatowi Lekarze weterynarii dokumentują straty w wizytowanych podmiotach objętych nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie:
 - pasz gotowych,
 - zwierząt,
 - produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego wytworzonych w ramach sprzedaży bezpośredniej (SB), rolniczego handlu detalicznego (RHD) oraz działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO).
- b) GLW podjął decyzję o wdrożeniu doraźnego programu badania ryb, które pochodzą ze stawów zlokalizowanych na obszarach, przez które przeszła woda powodziowa. Ww. program będzie realizowany na terenie trzech województw, na obszarach powiatów, które zostały objęte stanem klęski żywiołowej, tj. w województwie dolnośląskim (powiat karkonoski, kłodzki oraz złotoryjski), w woj. opolskim (powiat nyski oraz prudnicki) i w woj. śląskim (powiat cieszyński). W sumie, programem zostanie objętych 26 stawów, przez które przeszła woda powodziowa, z których zostanie pobranych i zbadanych 104 próbki. Próbki do badań monitoringowych w kierunku metali ciężkich, pestycydów chloroorganicznych, dioksyn, polichlorowanych bifenyli i substancji perfluoroalkilowych oraz do badań ichtiopatologicznych (badanie kliniczne i anatomopatologiczne, badania bakteriologiczne, parazytologiczne) będą nieodpłatnie pobierane przez organy terenowe IW. Niniejszy program będzie realizowany we współpracy z PIW – PIB w Puławach oraz Instytutem Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza – PIB w Olsztynie w okresie do 30 listopada 2024 r. Istotą programu jest umożliwienie podmiotom sektora akwakultury wprowadzenie ryb o masie handlowej na rynek, celem ograniczenia strat finansowych producentów, przy jednoczesnym zapewnieniu konsumentom bezpieczeństwa produktów pochodzących z obszarów objętych powodzią.

- c) GLW wydał zalecenie, aby środki odkażające oraz niezbędny sprzęt do ich stosowania, będące w dyspozycji Powiatowych Lekarzy Weterynarii (PLW), były udostępniane nieodpłatnie dla gospodarstw rolnych utrzymujących zwierzęta gospodarskie, które ucierpiały w wyniku powodzi. Inicjatywa ta obejmuje gospodarstwa, w których możliwe jest przywrócenie produkcji zwierzęcej, jak i działalności związanej z Rolniczym Handlem Detalicznym (RHD), Sprzedażą Bezpośrednią (SB), oraz działalnością Marginalną, Lokalną i Ograniczoną (MOL). Gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą oraz działalności RHD, SB i MOL, które ucierpiały w wyniku powodzi, a chcą wznowić swoją produkcję, powinny zgłaszać się w powyższej sprawie do Powiatowych Inspektoratów Weterynarii.
- d) Dodatkowo Inspekcja Weterynaryjna będzie nieodpłatnie pobierać próbki do badań na skuteczność odkażania. Celem tych działań jest zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa zdrowia publicznego oraz wsparcie producentów rolnych, którzy chcą wznowić działalność produkcyjną.
- e) W związku z wystąpieniem powodzi w województwach śląskim i opolskim oraz decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Czesława Siekierskiego (19 września 2024 r.) o **zawieszeniu kontroli realizowanych w ramach działań planowych** jednostek podległych MRiRW w rejonach dotkniętych powodzią, BK GIW odstąpiło od zaplanowanej na II półrocze 2024 r. kontroli na ww. terenach.

W ramach Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej:

Opracowane zostały instrukcje działań dla OSChR, opracowano zalecenia dla rolników w zakresie badania gleb i wykorzystania wyników, gromadzone są wykazy gmin i miejscowości objętych powodzią, prowadzony jest bezpośredni kontakt z ODR-ami, wojewodami i poszkodowanymi rolnikami. Zamieszczane są informacje na stronach internetowych.

W ramach Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych:

W pomoc dla poszkodowanych rolników zaangażowały się dwie Stacje Doświadczalne Oceny Odmian:

- SDOO w Zybiszowie (woj. dolnośląskie) - udzielając pomocy związanej z magazynowaniem płodów rolnych i paszy w Zakładach Doświadczalnych Oceny Odmian w Bukówce i Naroczycach,
- SDOO w Głubczycach - świadcząc pomoc w zakresie zorganizowania zbiórki pieniężnej i zakup osuszaczy, a także udostępnienie placu do składowania drewna i wapna dla celów remontowych i magazynu do przechowania paszy i mebli okolicznych mieszkańców.

W ramach Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa:

- a) W rejonach dotkniętych powodzią Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa zawiesza planowane kontrole (prowadzone są jedynie kontrole niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa w obszarach przypisanych Inspekcji, a także kontrole prowadzone na wniosek podmiotów.).
- b) Pracownicy Inspekcji służą rolnikom pomocą i wsparciem przy poszukiwaniu możliwości zagospodarowania albo utylizacji zalanych albo podtopionych środków produkcji oraz ustaleniu działań w odniesieniu do miejsc objętych kwarantanną.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych